

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
Вищий державний навчальний заклад України
«УКРАЇНСЬКА МЕДИЧНА СТОМАТОЛОГІЧНА АКАДЕМІЯ»

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ МЕДИЧНИХ ОСВІТНІХ ЗАКЛАДІВ

МАТЕРІАЛИ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ

Полтава – 2017

Міністерство охорони здоров'я України
Вищий державний навчальний заклад України
«Українська медична стоматологічна академія»

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ
В ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ
МЕДИЧНИХ ОСВІТНІХ ЗАКЛАДІВ

Матеріали навчально-наукової конференції
з міжнародною участю
23 березня 2017 року

м. Полтава – 2017

УДК 378.001.1

Друкується за рішенням
вченої ради ВДНЗУ «УМСА»
від 22 червня 2016 р., протокол № 10

Конференція внесена до Переліку проведення міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференцій здобувачів вищої освіти і молодих учених на 2017 р. (лист Міністерства освіти і науки України від 13.09.2016 р. №1/9-489, п. 42)

Редакційна колегія:

- Ждан В. М.** – ректор академії, головний редактор;
- Бобирьов В. М.** – перший проректор з науково-педагогічної роботи, заступник головного редактора;
- Білаш С. М.** – начальник відділу з науково-педагогічної роботи та організації навчально-наукового процесу, заступник головного редактора.

Члени:

- Беляєва О. М.** – зав. кафедри іноземних мов з латинською мовою та медичною термінологією, відповідальний редактор;
- Лещенко Т. О.** – зав. кафедри українознавства та гуманітарної підготовки;
- Марченко І. Я.** – доцент кафедри пропедевтики терапевтичної стоматології;
- Кузь Г. М.** – доцент ортопедичної стоматології з імплантологією;
- Маслова Г. С.** – доцент кафедри внутрішньої медицини №1;
- Люлька О. М.** – доцент кафедри хірургії №1;
- Кушнерева Т. В.** – доцент кафедри педіатрії №2;
- Нетудихата О. М.** – зав. навчально-методичного кабінету;
- Левадна В. В.** – методист навчально-методичного кабінету; відповідальний секретар.

застосування інформації на практиці, тоді як за проблемного результату навчання відносно високі та стійкі. Студенти легше застосовують отримані знання в нових ситуаціях і одночасно розвивають свої вміння та творчі здібності.

6. За традиційного навчання розвиток творчих здібностей зводиться до мінімуму або взагалі нівелюється деякими викладачами, особливо важко шульгам та амбідекстрам із їхньою домінантною інтуїтивною, творчою прагматикою, яка «полюбляє» нестандартні завдання, має свої шляхи і засоби вирішення тих чи інших завдань. За проблемного навчання студентам дається більша свобода і вони обирають свої засоби і шляхи пізнання, можуть запропонувати викладачу свої способи і методи роботи на заняттях і під час перевірки знань, і «правій півкулі за такого підходу значно легше».

7. Проблемне навчання повністю може враховувати індивідуально-типологічні особливості особистості, розкриваючи навчально-науково-творчий потенціал студента більшою мірою порівняно зі звичайним навчанням.

Умовою реалізації мети цього виду інтерактивного навчання є проблемність. Вона може бути внутрішньою і зовнішньою, або, іншими словами, бути в прихованому і вираженому вигляді.

Засобом створення проблемності є проблемна ситуація, а засобом створення проблемної ситуації є проблемна задача, яка може бути формалізована в текстових даних. Проблемна задача має оболонку у вигляді формулювання (письмового чи усного), зорієнтована на потреби і можливості студента або групи студентів. За думкою вищезгаданого В. Оконя [5; 6], процес розв'язання тієї чи іншої проблеми залежить від характеру проблеми та складності її розв'язання, від жаги студентів до нових знань, від їхніх індивідуально-типологічних особливостей, особливостей світогляду, попередньої освіти тощо.

Способи створення проблемних ситуацій можуть бути різними, наприклад: ознайомлення студентів із явищами та фактами, які потребують теоретичного пояснення; використання навчальних і життєвих ситуацій, що виникають під час виконання студентами практичних завдань; постановка навчальних проблемних завдань щодо пояснення явища або пошук шляхів його практичного застосування.

Спосіб щоразу обирає викладач залежно від конкретних завдань, цілей, теми заняття, особливостей тієї чи іншої групи студентів (індивідуально-типологічних особливостей сприйняття інформації, особливостей індивідуального профілю міжпівкульової асиметрії, темпераменту тощо) або самі студенти.

Ми вважаємо цікавим і доцільним вивчити докладніше можливості й особливості проблемного навчання на заняттях із фізіології вищих мозкових функцій та індивідуально-типологічних особливостей студентів, вітчизняних та іноземних (окремо російськомовних і англомовних) зокрема, а потім порівняти зі студентами, які вивчають суміжні дисципліни на старших курсах, тому що вони вже повинні застосовувати клінічне мислення і створення проблемних ситуацій, що є не лише доцільним, а й украй необхідним.

Висновок. Індивідуалізація навчання вважається пріоритетним напрямом сучасної педагогіки, а метод вирішення проблемних питань і задач буде якнайкраще сприяти його максимальному ефекту в процесі навчання, а отже, допоможе розкрити навчально-науковий потенціал студентів. І лікар-клініцист, і науковець, безумовно, стикається з проблемними ситуаціями в реальному житті і повинен вчитися їх розв'язувати якомога раніше, під час навчання на теоретичних кафедрах, зокрема фізіології, яка є базовою. Не менш важливо, що студент буде краще усвідомлювати інтра- й інтердисциплінарну інтеграцію саме за такого підходу на заняттях, а це буде сприяти більшій витривалості знань, що також украй важливо.

Список використаної літератури

1. Курданова Х. М. Проблемное обучение в процессе индивидуализации обучения / Х. М. Курданова, З. М. Сарбашева // Вестник ТГПУ. – 2009. – Вып. 7(85). – С. 44-47.
2. Загвязинский В. И. Теория и практика проблемного обучения в высшей школе. Интенсификация учебного процесса / В. И. Загвязинский. – Челябинск, 1982. – 16 с.
3. Формирование учебной деятельности студентов / Под ред. В. Я. Ляудис. – М. : Изд-во МГУ, 2002. – 482 с.
4. Абазова Д. А. Проблемное обучение как совокупность действий и организации реального творческого процесса в повышении качества подготовки врача общей практики / Д. А. Абазова, А. Г. Гадаев, Ш. С. Гулямова // Методическое пособие для преподавателей медицинских вузов. – Ташкент, 2009. – С. 10-15.
5. Оконь В. Введение в общую дидактику: Пер. с польск. / В. Оконь. – М. : ВШ, 1990. – 381 с.
6. Оконь В. Основы проблемного обучения / В. Оконь. – М. : Просвящение, 1968. – 208 с.

РОЛЬ І МІСЦЕ СТУДЕНТСЬКОГО НАУКОВОГО ГУРТКА В САМОСТІЙНІЙ РОБОТІ СТУДЕНТІВ НА КЛІНІЧНИХ КАФЕДРАХ

Третяк Н.Г., Дудченко М.О., Шапошник О.А., Кудря І.П.

ВДНЗ України "Українська медична стоматологічна академія"

Наведено досвід організації роботи наукового студентського гуртка на кафедрі внутрішньої медицини № 1 і хірургії № 1. Показано, що залучення студентів у позааудиторний час до вивчення внутрішньої медицини і хірургії сприяє формуванню професійної мотивації, професійних навичок, стимулює засвоєння сучасних інформаційних технологій у медицині та підвищує результати успішності.

Ключові слова: самостійна робота, студентський гурток.

Зміни, що відбуваються в суспільстві, зумовлюють зміни в системі освіти та подальшу інтеграцію в міжнародний і європейський освітній простір. Запровадження європейських стандартів освіти не повинно здійснюватися механічно, оскільки Болонський процес є не тільки шляхом модернізації освіти, а й дає можливість презентувати освіту України, зберегти кращі методи викладання й освітянські традиції. Якість підготовки майбутнього лікаря з урахуванням специфіки діяльності значною мірою залежить від організації самостійної роботи, форм, методів і

контролю її ефективності.

Самостійна робота студентів (СРС) - невід'ємна складова навчального процесу та спосіб засвоєння навчального матеріалу. Провідною метою СРС є покращення професійної підготовки спеціалістів високої кваліфікації, яка спрямована на формування чинної системи фундаментальних, професійних умінь та навичок, які б майбутні лікарі могли вільно і самостійно використовувати в практичній діяльності.

Ідеться про підготовку спеціалістів майбутнього, конкурентоздатних у світовому масштабі, спеціалістів, які вміють творчо, оперативно вирішувати нестандартні виробничі, наукові, навчальні задачі з максимально значущим ефектом і для себе, і для суспільства в цілому.

За словами К.Д. Ушинського, самостійні думки впливають лише із самостійно здобутих знань. Життя підтверджує, що знання, які студент здобув самостійно, завдяки власному досвіду, найміцніші.

Головна мета СРС – розвиток умінь здобути наукові знання через самостійний пошук інформації, формування активної зацікавленості творчим підходом у навчальній роботі [4]. Вирішальна роль у організації СРС належить викладачу, який має працювати не зі студентом «узагалі», а з конкретною особистістю, з її сильними і слабкими сторонами, індивідуальними здібностями. Одним із факторів СРС є участь студента у творчій діяльності, що проявляється його участю в науково-дослідній роботі.

Науково-дослідна робота (НДР) студентів стала ефективним методом підготовки якісно нових фахівців у вищій школі. Вона розвиває творче мислення, індивідуальні здібності, дослідні навички студентів, дозволяє здійснювати підготовку ініціативних фахівців, розвиває наукову інтуїцію, творчий підхід до сприйняття знань і практичне застосування їх для вирішення завдань і наукових проблем [2].

До НДР студенти залучаються через студентське наукове товариство (СНТ). Основною формою НДР студентів стала їхня участь у наукових дослідженнях, що проводять кафедри.

Участь у СНТ розширює загальний і професійний кругозір майбутніх спеціалістів, навчає самостійності, поглибленому і творчому засвоєнню матеріалу, що вивчається. Завдяки СНТ студентам прищеплюються навички НДР, що сприяє поглибленому вивченню навчального матеріалу з обраної дисципліни, навчанню студентів методам лабораторних і клінічних досліджень, вивченню сучасної медичної апаратури, опануванню нових методів діагностики, лікування і профілактики хвороб. Участь у роботі СНТ сприяє оприлюдненню і впровадженню в практику винаходів, раціональних пропозицій, запропонованих у кращих студентських наукових роботах.

Традиційною формою організації наукової студентської роботи, яка широко використовується у вищій, є студентський науковий гурток. Він об'єднує велику кількість ентузіастів, які вивчають принципи, методи і прийоми ведення наукової роботи. Наукова спрямованість студентського гуртка – глибока розробка найважливіших питань медицини загалом та окремих її профільних напрямів. Специфічною особливістю організації роботи гуртка є спільність наукових інтересів викладачів і студентів [1; 2].

З метою залучення студентів до наукової роботи на кафедрі внутрішньої медицини № 1 і хірургії № 1 створені та плідно працюють студентські наукові гуртки, членами яких є студенти IV-VI курсів. Керівництво роботою гуртка здійснює науковий керівник, який відповідає за ефективну роботу гуртка, забезпечує участь членів гуртка в наукових заходах різних рівнів, звітує про роботу гуртка на засіданні кафедри та надає звітні матеріали проректору з наукової роботи за підсумками навчального року. Організаційну роботу гуртка покладено на старосту, якого обирають відкритим голосуванням на засіданні гуртка. Староста спільно з керівником гуртка бере участь у підготовці засідань гуртка, відповідає за інформування учасників про їх проведення, передачу інформації членам гуртка, взаємодію гуртка з іншими студентськими організаціями [2].

Для активних членів студентського наукового гуртка передбачені можливість опублікування кращих робіт у наукових виданнях, подання на всеукраїнські конференції та конкурси оригінальних досліджень, пільги при вступі до магістратури й аспірантури за умови досягнення істотних успіхів у науково-дослідній роботі, а також високої успішності в навчанні.

Основна мета гуртка – сформувати в студентів навички професійного зростання в терапевтичній та хірургічній галузі, відбору і вивчення спеціальної медичної літератури, вміння робити висновки й узагальнення, вести науково-дослідну роботу, використовувати сучасні інформаційні технології в підготовці та професійній діяльності лікаря [3].

Основною формою праці гуртка стала дискусія, яка ґрунтується на створенні студентами доповідей і повідомлень із обраних тем. Тематикою для обговорення стають найактуальніші та проблемні питання терапії та хірургії. Саме на засіданні гуртка обговорюються наукові доповіді, часто вперше в житті підготовлені студентами. Членами гуртка на широкий загал виносяться не лише студентські наукові доповіді, а й доповіді, написані під науковим керівництвом провідних учених кафедр.

Особлива цінність засідань гуртківців - у залученні до них викладачів кафедри, що дає змогу студентам отримати максимум корисної інформації, почути думки фахівців, отримати відповіді на запитання. Студенти завжди мають змогу висловити свою точку зору з приводу предмета обговорення. Атмосфера гуртка дозволяє студентам відчувати себе справжніми фахівцями в своїй професії та науковцями, а проведення засідань гуртка дає студентам можливість зрозуміти тонкощі роботи лікаря. Гурток сприяє підготовці студентів як наукового резерву, посиленню впливу творчої роботи на вирішення навчальних і виховних задач, формуванню особистості студентів шляхом підвищення їхньої наукової активності завдяки участі в роботі гуртка, розширенню наукової співпраці зі студентами інших вищих навчальних закладів.

Одним із основних способів апробації наукових результатів студентів стала участь у вишівських конференціях, Всеукраїнських студентських олімпіадах із навчальних дисциплін, Всеукраїнських конкурсах студентських наукових робіт, які дозволяють об'єктивно виявити обдаровану студентську молодь, формують фахівців нового типу, створюють систему широкого залучення студентів до участі в науково-дослідній діяльності. На конкурс подаються самостійно підготовлені наукові роботи студентів або студентських колективів з актуальних проблем медицини.

На кафедрах науковою роботою охоплені студенти IV-VI курсів, які неодноразово посідали призові місця на Всеукраїнських і міжнародних студентських наукових форумах. Тематика студентських наукових робіт відповідає проблемам, які розробляються на кафедрах. Результати проведених досліджень оприлюднюються на щорічній

підсумковій науковій студентській конференції, студенти також беруть участь у різноманітних конкурсах.

За останні 4 роки студентами-гуртківцями кафедр внутрішньої медицини № 1 і хірургії № 1 ВДНЗУ «УМСА» опубліковано 89 статей, з яких 43 статті написані гуртківцями кафедри внутрішньої медицини № 1. Публікацій у центральних періодичних виданнях - 18, із них 6 - з кафедри внутрішньої медицини № 1. Підготовлено 19 доповідей на підсумковій науковій студентській конференції ВДНЗУ «УМСА», 14 з яких - з кафедри внутрішньої медицини № 1. Нагороджені грамотами Ради СНТ 5 студентів, із них 4 - з кафедри внутрішньої медицини № 1. Студенти кафедри внутрішньої медицини № 1 також беруть участь у Всеукраїнських і міжнародних наукових студентських конференціях, на яких були нагороджені й отримали дипломи I ступеня 3 студенти, II ступеня – 5 студентів, III ступеня - 2 студенти.

Таким чином, у своїй діяльності студентський науковий гурток ставить за мету підвищення якості освіти в цілому та формування навичок науково-дослідної роботи як складової професійної підготовки студентів і розвиток наукового потенціалу майбутніх фахівців зокрема. Студентський гурток стає першою сходинкою на шляху перетворення звичайного студента в допитливого, ерудованого лікаря, наукового працівника.

Список використаної літератури

1. Студентський науковий гурток – етап професійної орієнтації студентів медичного вузу / [Л. В. Бурдейна, І. І. Андрушко, Л. П. Макарова, М. С. Назарова-Бурдейна] // Шляхи удосконалення навчального процесу і необхідність впровадження нових підходів у роботі кафедр медичного університету в сучасних умовах Молодь : матеріали навч.-метод. конф. аграрників, 26 лют. 2014 р. – Вінниця, 2014. – С. 21 – 22.
2. Формування професійної мотивації студентів під час вивчення курсу факультетської хірургії / [В. М. Клименко, О. В. Захарчук, В. В. Вакулєнко, А. С. Досаєва] // Запорізький медичний журнал. – 2014. – № 1 (82). – С. 107–108.
3. Кочетова Л. В. Методические подходы к преподаванию курса общей хирургии / Л. В. Кочетова, Ю. С. Винник // Современные проблемы науки и образования. – 2009. – № 2. – С. 42–43.
4. Миняева Н. М. Самообразование студента в вузе в свете ключевых идей гуманитарных наук / Н. М. Миняева // Высшее образование сегодня. – 2010. – № 7. – С. 49–54.

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ МЕДИЧНИХ ОСВІТНІХ ЗАКЛАДІВ

Треумова С.І., Петров Є.Є., Бурмак Ю.Г., Трибрат Т.А.

ВДНЗ України «Українська медична стоматологічна академія»

Стаття присвячена проблемі організації самостійної роботи студентів вищих медичних навчальних закладів. Проаналізовано інноваційні підходи до навчального процесу. Виокремлено інноваційні прийоми організації самостійної роботи, які, на думку авторів, забезпечують інтенсифікацію навчального процесу в цілому і якісне засвоєння навчального матеріалу зокрема.

Ключові слова: інноваційні технології, самостійна робота студентів, навчальний процес, інтенсифікація.

*“Навчайся охоче: що може бути
приємнішим, ніж багато вчитися”*

Освіта – одна з найважливіших сфер людської діяльності та визначальний фактор розвитку суспільства. Однією з особливостей сучасного стану суспільного розвитку стало багаторазове збільшення інформаційних потоків. Це змушує формулювати нові пріоритети в підготовці спеціалістів вищої школи, у тому числі медичної, і зумовлює необхідність упровадження новітніх інформаційних технологій. Нині вони впроваджені фактично в усі галузі охорони здоров'я та медичну освіту. Завдяки цьому медицина набула абсолютно нових рис.

В умовах, коли світ переживає період розвитку інформаційних технологій, студент має навчатися самостійно, адже якість підготовки спеціалістів у вищій школі визначається не тільки обсягом певних знань і навичок, а й здатністю до самоосвіти і творчої діяльності. Самостійна робота студентів (СРС) є не просто важливим видом навчання - вона має стати його основою. Відповідно до положення “Про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах” СРС є основним засобом засвоєння навчального матеріалу в час, вільний від обов'язкових навчальних занять.

За визначенням Л. Гребневої, парадигма європейської освіти кардинально змінюється: «Тепер вже не людину вчать, а людина навчається». Тому на нашій кафедрі посилена увага приділяється СРС з використанням інноваційних технологій. Це наріжний камінь підготовки майбутніх фахівців, який сприяє залученню їх до науково-методичної роботи, формуванню переконань, навичок самостійного мислення, розвитку пам'яті, наполегливості й організованості.

Самостійна робота дає студенту змогу розвивати свої здібності, створює специфічні відносини в співпраці викладача і студента, стимулює навчальну і творчу діяльність і має неабияке значення для успішного функціонування освіти. Отже, характерною рисою сучасної організації навчальної і наукової діяльності студента є його орієнтація в навчальному процесі, головним чином, на самостійну роботу. СРС домінує серед інших видів навчальної діяльності студентів та дозволяє розглядати накопичувані знання як об'єкт їх власного пізнання [2].

Пізнавальна діяльність студентів у процесі виконання самостійної роботи характеризується високим рівнем самостійності та сприяє їх залученню до творчої діяльності. Вихід на нову якість підготовки фахівців провідні вчені-педагоги українських ВНЗ убачають у комплексному перегляді змісту самостійної роботи, що передбачає:

- переорієнтацію навчальних планів на широке використання самостійної роботи;
- активізацію й індивідуалізацію цієї діяльності;
- широке застосування інформаційно-комунікаційних технологій.